

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1387/2024/13.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa, a tanács elnöke
Dr. Kardos Andrea, előadó bíró
Dr. Gimesi Ágnes, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. május 13.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: terhelt1 és társa (terhelt1 I. rendű)
Elsőfok: Gyulai Törvényszék, 2.B.93/2021/181., ítélet, tárgyalás,
2023. március 9.
Másodfok: Szegedi Ítéltábla, Bf.II.660/2023/13., ítélet, nyilvános ülés,
2024. április 18.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt terhelt1 és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt1 I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Gyulai Törvényszék 2.B.93/2021/181. számú és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.660/2023/13. ítéletét terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

Elrendeli a terhelt I. rendű terhelt által pénzbüntetés, vagyonekbezés, illetve bűnügyi költség címén esetlegesen befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával együtt az I. rendű terhelt részére történő visszatérítését.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** A Gyulai Törvényszék a 2023. március 9. napján kihirdetett 2.B.93/2021/181. számú ítéletével terhelt I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közvetett tettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat], folytatólagosan, felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §) és folytatólagosan, közvetett tettesként elkövetett a számvitel rendje megsértésének bűntettében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 7 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 500 napi tétel pénzbüntetésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000 forintban állapította meg. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról és az összesen 1.000.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. Az I. rendű terhelttel szemben 39.097.627 forint erejéig vagyonekbezést rendelt el. Döntött az I. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt tárgyakról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a 2024. április 18. napján meghozott Bf.II.660/2023/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét terhelt I. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta. Az I. rendű terhelt terhére megállapított folytatólagosan, felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségét közvetett tettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítette; a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 évre enyhítette, a vagyonekbezés összegét 32.797.627 forintra leszállította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta azzal, hogy terhelt I. rendű terhelt gazdálkodás rendjét sértő bűncselekményének megnevezése helyesen közvetett tettesként, folytatólagosan elkövetett számvitel rendjének megsértése bűntette.

[3] **II.** 1. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen terhelt I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a) és b) pontjai alapján, a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjára figyelemmel, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból.

[4] Indokai szerint feltétlen eljárási szabálysértést jelent, hogy védője, jogi képviselő ügyvéd a nyomozás során meghatalmazás alapján az cég képviselőjeként és tanú tanú érdekében is eljár, ezért a 2011. évi CIV. törvény 9. § (4) bekezdése és a Be. 43. § (1) bekezdés c) és f) pontja alapján kizárt védőnek minősül.

[5] Kiemelte, hogy a 2022. december 12. napján megtartott elsőfokú tárgyaláson szakértől igazságügyi szakértő meghallgatásakor jogi képviselő kizárt védő volt jelen, melyet úgy kell tekinteni, mintha az adott határnapon nem lett volna védője, ezáltal sérült a védelemhez, illetve a tisztességes eljáráshoz való joga is. Álláspontja szerint a szakértő írásbeli szakvéleménye és az e határnapon tett nyilatkozata lényeges bizonyítási eszközként

szolgált a költségvetési csalás elkövetési értékére, illetve a számvitel rendjének megsértése elkövetési magatartására vonatkozóan.

[6] Kifejtette, hogy a védő kizártságának törvényi oka szempontjából közömbös az érdekellentét kérdése, illetőleg az, hogy az érintett ügyvéd a tanú érdekében eljárva végzett-e bármilyen eljárási cselekményt, mert a Be. törvényi megfogalmazásából következően önmagában az eljárásbeli pozíció és nem az érdekek alapján kell megítélni a kizárási okot. Így jelentőséggel csak az bír, hogy a tanú vonatkozásában a védőnek volt meghatalmazása, ekként eljárási jogokkal is rendelkezett.

[7] Rámutatott arra is, hogy az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 20. §-a, valamint a 6/2018. (III.26.) MÜK szabályzat, továbbá az Alkotmánybíróság 25/2023. (XII. 5.) számú határozata egyaránt tiltják ügyvédi tevékenység végzését olyan ügyfelek számára, akiknek az érdekei egymással ütköznek.

[8] Mindezek alapján elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

[9] A terhelt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott felülvizsgálati ok körében kiemelte, hogy a büntetőeljárási törvény rendelkezéseit az eljáró hatóságoknak maradéktalanul be kell tartaniuk, azok figyelmen kívül hagyásával, kiterjesztő vagy szűkítő értelmezésével ugyanis eljárási szabálysértés valósul meg. Emellett az ítélkezési gyakorlat új jogi normát nem alkothat, a jogalkotási hibákat nem korrigálhatja, és a joghézagokat sem töltheti ki.

[1] Az „in dubio pro reo” elvének érvényesülése, valamint a közvetett bizonyítékok értékelése körében hivatkozott a BH 2003.145., valamint a BH 1977.484. számon közzétett eseti döntésekre, kiemelve, hogy a Be. 4. § (2) bekezdése nemcsak akkor vonja maga után a büntetőjogi felelősség hiányát megállapító döntést, ha a bűnösség nem bizonyított, hanem ugyanezen elv szerint kell eljárni, ha a súlyosabb minősítést megalapozó tényállási elem, vagy valamely súlyosító körülmény kétséget kizáróan nem állapítható meg. Hangsúlyozta, hogy amennyiben az ügyben a bűnösség irányába mutató közvetlen bizonyíték nincs, és a rendelkezésre álló közvetett bizonyítékok egyértelműen nem nyújtanak alapot olyan ténybeli következtetésre, hogy a bűncselekmény elkövetője a vádlott volt, akkor bizonyítottság hiányában felmentő rendelkezés meghozatalának van helye.

[10] Ismertette a törvénysértő büntetés körében bekövetkezett jogszabályi változásokat, valamint Legfelsőbb Bíróság és a Kúria által e tárgyban hozott határozatok lényegét, melyek kapcsán a joggyakorlat megosztottságára is rámutatott. Kiemelte, hogy a BH 2011.97. számon közzétett eseti döntés értelmében a törvénysértő minősítés alapján kiszabott büntetés nemcsak akkor lehet felülvizsgálati eljárás tárgya, ha a törvényes minősítés alapján irányadó büntetési tételkeretet meghaladja, hanem akkor is, ha a büntetési tételkereten belüli, ám nem felel meg a helyes minősítésű cselekmény tárgyi súlyának és az alanyi bűnösség fokának.

[11] Álláspontja szerint a bíróság mérlegelési jogköre a büntetés kiszabását illetően sem korlátlan, sérül ugyanis a törvény előtti egyenlőség elve, ha ugyanazon jogszabályi rendelkezés eltérő értelmezése miatt a különböző bíróságok a hasonló jellegű és súlyú bűncselekmények elkövetőire lényegesen eltérő jellegű vagy súlyú büntetést szabnak ki.

[12] Előadta, hogy esetében az anyagi jogszabálysértés azáltal valósult meg, hogy az eljáró bíróságok a cselekményét törvénysértően minősítették, az ugyanis helyesen a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába, valamint (4) bekezdés a) pontjába ütköző költségvetési csalás büntette. Ezt azzal indokolta, hogy az üzletszerű elkövetés minősítő körülményének fogalmi elemei nem valósultak meg maradéktalanul, mivel ő nem irányította a céget, és nem törekedett rendszeres haszonszerzésre sem.

[13] Megítélése szerint a téves minősítés következtében kiszabott büntetés eltúlzottan súlyos, mivel az általa helyesnek vélt minősítés alapján az irányadó büntetési tételkeret 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, szemben a jogerős ítéletben terhére rótt bűncselekmények esetén kiszabható 5 évtől 10 évig terjedő tartammal.

[14] Végül kitért arra is, hogy bár a hatályos Be. rendelkezései szerint az indokolási kötelezettség hiánya nem felülvizsgálati ok, mégis alapot ad a következetlenségre, iratellenességre, helytelen következtetés levonására és helytelen minősítésre.

[15] Mindezek alapján elsődlegesen e körben is a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta, míg másodlagos indítványa az ügydöntő határozat megváltoztatására, a törvényes minősítés megállapítására, valamint – a jelentős időmúlásra is figyelemmel – jóval enyhébb büntetés kiszabására irányult. Emellett indítványt tett a kiszabott büntetés végrehajtásának félbeszakítására is.

[16] Kézzel írt beadványában kiemelte azt is, hogy nem erőszakos bűncselekményt követett el, büntetlen előéletű, a letöltött szabadságvesztés ideje alatt ellene panasz nem érkezett és fegyelmi eljárás sem indult. Mivel családi kapcsolatai is rendezettek, kérte reintegrációs őrizet alkalmazását.

[17] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.1339/2024/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak, részben alaposnak tartotta.

[18] Indokolásában – az iratok tartalmának részletes ismertetése után – rámutatott arra, hogy az alapügyben terhelt I. rendű terhelt meghatalmazott védője, valamint tanú tanú érdekében eljáró ügyvéd azonos volt. Álláspontja szerint jogi képviselő ügyvéd a nyomozás során hatályos korábbi Be. 45. § (2) bekezdése szerinti kizárási okból nem láthatta volna el egyidejűleg az I. rendű terhelt védelmét és a tanú érdekében eljáró ügyvédi tevékenységet, míg a bírósági szakban a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja szerinti kizárási ok állt fenn vele szemben. Ebből következően az a bizonyítás, melynek felvételére a védő jelenlétében megtartott tárgyalási határnapokon került sor, érvénytelen.

[19] Hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság 25/2023. (XII. 5.) számú határozatára figyelemmel ezt a megállapítást nem érinti az, hogy a tanú utóbb jogi képviselő ügyvédnek is adott meghatalmazást a jogi képviselőkénti eljárásra, aki a tanú kihallgatásán segítő ügyvédként jelen volt.

[20] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a 2022. november 15. napjától 2023. március 9. napjáig megtartott tárgyalásokat az I. rendű terhelt távollétében úgy tartotta meg, hogy a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondása nem volt szabályos. Kifejtette, hogy az I. rendű terhelt a 2022. október 14. napján kelt okiratban a tárgyaláson való jelenlét jogáról úgy mondott le és bízta meg a kézbesítési megbízotti feladatokkal jogi képviselő ügyvédet, hogy őt kizártsága okán nem lehet a védőjének tekinteni, ekként a részére adott kézbesítési megbízás sem érvényes. Ebből következően az I. rendű terhelt tekintetében a tárgyaláson való jelenléti jogról történt lemondás Be. 430. § (1) bekezdés szerinti konjunktív feltételei nem álltak fenn, így őt a bíróságnak a tárgyalásra továbbra is idéznie kellett volna. Mivel erre nem került sor, az I. rendű terhelt távollétében megtartott tárgyalási határnapok a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértéssel emiatt is érintettek.

[21] Nem tartotta alaposnak ugyanakkor az I. rendű terheltnek azon hivatkozását, mely szerint a védő kizártságának alapjául szolgál az is, hogy meghatalmazott védője az cég1 képviselője is volt. Álláspontja szerint a meghatalmazás alapján az állapítható meg, hogy jogi képviselő ügyvéd az cég1 jogi személy törvényes képviselője által meghatalmazott képviselő és nem a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd volt, ez utóbbi eljárási pozíciót a nyomozó hatóság kirendelése alapján jogi képviselő3 ügyvéd töltötte be. Így a jogi személlyel

szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Jszbt.) 9. § (4) bekezdése szerinti kizáró ok nem merülhet fel.

[22] Végül utalt arra is, hogy mivel a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértéssel érintett, az indítvány anyagi jogszabálysértésre vonatkozó része felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

[23] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria az első- és másodfokú ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra, továbbá a pénzbüntetés és a bűnügyi költség címén befizetett összeget, a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával együtt, az I. rendű terheltnek rendelje visszatéríteni.

[24] Rámutatott arra is, hogy az I. rendű terhelt tekintetében – aki a jelen ügyben meghozott jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés büntetését tölti – a megismételt eljárásban kockázatot jelent, hogy ismételten elérhetetlenné válik, ami kihatással lehet a vele szembeni eljárás lefolytatására. Álláspontja szerint ennek ellenében ható olyan körülmény nem állapítható meg, amely enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásával biztosítaná az I. rendű terhelt jelenlétét. Ezért a Be. 663. § (5) bekezdése alapján indítványt tett arra is, hogy a Kúria a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában írt okból, a Be. 297. § (4) bekezdésére figyelemmel, a Be. 290. § (4) bekezdésében írtak szerint rendelje el az I. rendű terhelt letartóztatását a megismételt eljárásra utasított bíróságnak a megismételt eljárásban a tárgyalás előkészítése során hozott határozataíig.

[25] 3. Az I. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében – fenntartva a felülvizsgálati indítványában foglaltakat – az ügyészség hatályon kívül helyezés iránti indítványával egyetértett, ugyanakkor nem osztotta a Legfőbb Ügyészségnek az I. rendű terhelt elérhetetlenné válásával kapcsolatos álláspontját.

[26] Előadta, hogy egészségi állapota egy korábbi baleset során elszenvedett vállsérülés miatt megromlott, melyet magánellátásban kíván kezelteni, ezért a megismételt eljárásban szabadlábban szeretne védekezni. Kifejtette, hogy a vállműtetre bevonulása előtt már nem kerülhetett sor, és ez azóta sem történt meg annak ellenére, hogy büntetés-végrehajtási intézetben a válltörés miatt munkára alkalmatlannak minősítették és azóta folyamatosak a fájdalmai. Kiemelte, hogy magatartása kifogástalan, az elmúlt 10 évben nem követett el hasonló bűncselekményt, emellett családi körülményei is rendezettek, azok Magyarországhoz kötik, élettársa édesanyja a befogadását és eltartását is vállalná.

[27] Álláspontja szerint az új eljárásban a szakértői bizonyítás eredményeként a cselekmények enyhébb minősítése és enyhébb büntetés kiszabása várható vele szemben.

[28] Indítványozta, hogy a Kúria elsődlegesen ingatlanra korlátozott, másodlagosan Pest Vármegye vagy helységi közigazgatási területére korlátozott bűnügyi felügyeletet rendeljen el vele szemben akár a mozgását nyomon követő eszköz alkalmazása vagy jelentkezési kötelezettség előírása mellett.

[29] További beadványaiban a kényszerintézkedés szükségtelensége mellett érvelt. Előadta, hogy az elmúlt évek próbálkozásai ellenére sem üzletileg, sem családirag nem tudott új életet felépíteni, azonban egy új eljárásban lehetősége nyílra a cége és a kérdéses évek tisztázására, új megélhetés megalapozására. Kiemelte, hogy családja anyagilag és erkölcsileg is támogatja, kislánya pszichológiai kezelésre szorul, akinek gyógyításában, nevelésében részt kíván venni, és nem áll szándékában külföldre távozni.

[30] Előadta, hogy az eljárás során kényszerintézkedés elrendelésére okot nem adott, igazolatlanul nem volt távol, a tárgyaláson való jelenlét jogáról pedig azért mondott le, mert bízott egy olyan új eljárás lefolytatásában, amelyben részt vehetnek a bíróság által figyelmen

kívül hagyott tanúk, szakértők is, emellett olyan új tények is a birtokában vannak, melyek a perújítást is megalapozhatnák.

[31] 4. Az I. rendű terhelt védője az észrevételében egyetértett azzal az ügyészi állásponttal, hogy az I. rendű terhelt védelmében kizárt védő járt el, így a részére adott kézbesítési megbízás nem volt érvényes, ezáltal az I. rendű terheltnek a tárgyaláson való jelenlét jogáról történt lemondása sem volt szabályos. Ebből következően a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértés megvalósult.

[32] Nem osztotta ugyanakkor azt a feltételezést, hogy a terhelt – aki a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott, továbbá a vádemelés időpontjában, valamint a bírósági eljárásban is szabadlábon védekezhetett – a megismételt eljárásban elérhetlenné válna.

[33] Kiemelte, hogy az I. rendű terhelt élettársával egy háztartásban neveli közös kiskorú gyermeküket, és további gyermekei eltartásáról is gondoskodik, munkaviszonnyal, legális jövedelemmel rendelkezik. A büntügyi felügyeletének elrendelése esetén az I. rendű terheltet az élettársa édesanyja arra alkalmas ingatlanban fogadná, a napi megélhetéséről pedig élettársa gondoskodik.

[34] Indítványozta, hogy a Kúria elsődlegesen utasítsa el az ügyészség letartóztatás elrendelésére vonatkozó indítványát, másodlagosan rendelje el az I. rendű terhelt büntügyi felügyeletét elsősorban helységi közigazgatási területére, másodsorban a címl szám alatti ingatlanra.

[35] Az I. rendű terhelt és védő mindezek alátámasztására több okiratot – így befogadó és eltartási nyilatkozatot, az ingatlan tulajdoni lapját, gyógykezeléssel kapcsolatos iratokat – csatolt.

[36] **III.** terhelt I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa – az alábbiak szerint – részben alapos.

[37] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely Be. 648. §-a alapján a bíróság jogerős vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe.

[38] A Be. 659. § (6) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot a 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[39] A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálatát elsőként az eljárási okok alapján végezte el, amennyiben ugyanis az ítéletet abszolút eljárási szabálysértés miatt hatályon kívül kell helyezni, úgy az anyagi jogszabálysértést sérelmező indítvány vizsgálata okafogyottá válik.

[40] A Be. 649. § (2) bekezdés a)-f) pontja tételesen sorolja fel azon eljárási szabálysértéseket, amelyek miatt a törvény biztosítja a felülvizsgálat igénybevételének lehetőségét. Amennyiben a sérelmezett eljárási szabálysértés ezek között nem szerepel, felülvizsgálatra nem kerülhet sor.

[41] Az I. rendű terhelt által hivatkozott tisztességes eljárás elve az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott alkotmányos alapjog, melynek érvényesülését a Kúria a felülvizsgálati eljárásban – mivel az nem tartozik a Be. 649. §-ában felsoroltak közé – közvetlenül nem vizsgálhatja, így az esetleges sérelme szintén nem tárgya a felülvizsgálati eljárásnak.

[42] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[43] Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező okot jelent, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező [Be. 608. § (1) bekezdés d) pont].

[44] 2. Az indítványnak az eljárási szabálysértésekre hivatkozása tekintetében az ügyiratok alapján az alábbiak állapíthatók meg:

- 2017. június 14. napján tanú², az cég¹ ügyvezetője meghatalmazta jogi képviselő¹ ügyvédet arra, hogy a társaságot bíróság, rendőrség más hatóság és közjegyző előtt az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény szerinti jogkörrel – rendes és rendkívüli perorvoslatra is kiterjedő hatállyal – képviselje (NAV Dél-alföldi Regionális Bűnügyi Igazgatósága ügyszámbü. számú nyomozati irat 7. kötet 769. oldal);
- 2017. október 17. napján jogi képviselő¹ ügyvédet tanú¹, az cég¹ ügyvezetője arra hatalmazta meg, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Békés Megyei Bűnügyi Igazgatósága előtt tartandó tanúkihallgatásán mint tanúsegítő ügyvéd járjon el (nyomozati irat 8. kötet 53. oldal);
- 2017. október 25. napján terhelt¹ I. rendű terhelt élettársa, tanú³ meghatalmazást adott jogi képviselő¹ ügyvédnek arra, hogy terhelt¹ I. rendű terheltet ugyanebben az eljárásban az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény szerinti jogkörrel, korlátozás nélkül képviselje (nyomozati irat 17. kötet 67. oldal);
- ezt követően az I. rendű terhelt élettársa 2017. november 21. napján jogi képviselő⁴ ügyvédet is védőként hatalmazta meg azzal, hogy az I. rendű terhelt vezető védője továbbra is jogi képviselő¹ ügyvéd (nyomozati irat 17. kötet 161. oldal);
- a nyomozó hatóság a 2017. október 24. napján kelt 61003/815/2016.bü.-43. számú határozatával a 2001. évi CIV. törvény 9. § (1) bekezdése alapján az cég¹ jogi személy érdekében eljáró ügyvédként kirendelte jogi képviselő³ ügyvédet (nyomozati irat 8. kötet 3. oldal);
- tanú¹ tanúkénti kihallgatásán 2018. január 10. napján a tanút segítő ügyvédként meghatalmazás alapján jogi képviselő² volt jelen (nyomozati irat 8. kötet 61. oldal).

[45] A bírósági iratok alapján a következők rögzíthetők.

- az I. rendű terhelt élettársa 2018. február 19. napján az I. rendű terhelt védelmének ellátására jogi képviselő⁵ ügyvédet is meghatalmazta. A meghatalmazás benyújtására az elsőfokú bírósághoz 2022. november 7. napján került sor (elsőfokú bírósági iratok 130/2. sorszám);
- a 2022. március 22. napján tartott előkészítő ülésen terhelt¹ I. rendű terhelt megjelent, védelmét vezető védőként jogi képviselő¹ ügyvéd látta el, továbbá jelen volt jogi képviselő⁵ védő is. Az előkészítő ülésen a bíróság a 2.B.93/2021/39/I. számú végzésével jogi képviselő³t az cég¹ jogi személy érdekében eljáró ügyvédi tisztsége alól felmentette (elsőfokú bírósági iratok 2.B.93/2021/39. számú jegyzőkönyv 2-6 oldal);
- terhelt¹ I. rendű terhelt a 2022. október 14. napján kelt ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott nyilatkozatában a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott, a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával jogi képviselő¹ ügyvédet bízta meg; jogi képviselő¹ ügyvéd ugyanezen a napon kelt írásbeli nyilatkozatával a kézbesítési megbízást elfogadta. Az okiratok benyújtására 2022. október 21. napján került sor (bírósági iratok 122. sorszám);
- erre figyelemmel a 2022. november 15. napján megtartott tárgyaláson az I. rendű terhelt nem jelent meg, védelmét jogi képviselő¹ és jogi képviselő⁵ látta el. jogi képviselő¹ ügy nyilatkozott, hogy továbbra is ő a vezető védő (elsőfokú bírósági iratok 2.B.93/2021/135. számú jegyzőkönyv 1. oldal);

- az elsőfokú eljárásban a további tárgyalási hatánapokon az I. rendű terhelt nem jelent meg;
- az elsőfokú bíróság a 2022. december 12., továbbá 2023. február 21. és 28. napjára kitűzött hatánapokról az I. rendű terheltet a kézbesítési megbízottja útján nem értesítette (elsőfokú bírósági iratok 2.B.93/2021/135/V. és 2.B.93/2021/163/I. számú végzés);
- a 2022. december 12. és 2023. március 9. napján megtartott érdemi tárgyaláson az I. rendű terhelt védelmében jogi képviselő ügyvéd volt jelen (elsőfokú bírósági iratok 2.B.93/2021/147. számú és 2.B.93/2021/181. számú jegyzőkönyv);
- a 2023. február 21. és február 28. napján megtartott érdemi tárgyaláson az I. rendű terhelt védelmét jogi képviselő látta el. A törvényszék a 170/III. számú végzésével a tárgyalást ítélethirdetésre napolta el, melynek hatánapját 2023. március 9. napjára tűzte ki, és amelyről az I. rendű terheltet a kézbesítési megbízottja útján írásban rendelte értesíteni (elsőfokú bírósági iratok 2.B.93/2021/170. számú jegyzőkönyv);
- az elsőfokú bíróság a 2.B.93/2021/181. számú ítéletet az I. rendű terhelt részére a kézbesítési megbízottja útján rendelte kézbesíteni (elsőfokú bírósági iratok 2.B.93/2021/181. sorszámu jegyzőkönyv);
- az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezéseket a Szegedi Ítéltábla 2024. április 18. napján nyilvános ülésen bírálta el, melyre az I. rendű terheltet egyrészt a kézbesítési megbízottja útján, másrészt mindkét ismert címéről értesíteni rendelte (másodfokú bírósági iratok Bf.II.660/2023/4. sorszám);
- a nyilvános ülésen az ügydöntő határozat kihirdetésére került sor, melyen az I. rendű terhelt nem jelent meg, védelmében jogi képviselő meghatalmazott védő volt jelen (másodfokú bírósági iratok Bf.II.660/2023/13. számú jegyzőkönyv).

[46] 3. terhelt I. rendű terhelt tekintetében a bírósági eljárásban a védő részvétele több okból is kötelező volt [Be. 44. § a) és b) pontja, Be. 427. § (5) bekezdés a) és b) pontja].

[47] A Be. 3. § (2) bekezdés II. fordulata szerint a terheltnek joga van ahhoz, hogy a védelem ellátására védő közreműködését vegye igénybe, ennek érdekében a Be. 39. § (1) bekezdés d) pontja alapján védőt hatalmazzon meg vagy védő kirendelését indítványozza.

[48] Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ügyvédi tv.) 1. § (4) bekezdése értelmében az ügyvédi tevékenység az ügyfél és az ügyvédi tevékenységet gyakorló közötti bizalmon alapul, amelyet mindenki köteles tiszteletben tartani.

[49] Az Ügyvédi tv. 40. § (2) bekezdése kimondja: a védői tevékenység ellátása során az ügyvéd és az európai közösségi jogász a terhelt védekezéshez való joga gyakorlásának keretei között a terhelt érdekeinek elsődlegessége alapján jár el.

[50] Ebből következően a védőt – a feladatából adódóan – köti a védencének érdeke, a tevékenységének arra kell irányulnia, hogy minden törvényes eszközt felhasználjon a terhelt (védence) kimentése, illetve a felelősségének enyhítése végett. Egyértelmű, hogy van olyan büntetőeljárás pozíció, mely e tevékenység ellátásával eleve nem egyeztethető össze.

[51] Az ügyvéd a büntetőeljárásban segítőként is részt vehet a tanú törvény szerinti jogainak gyakorlása vagy kötelezettségének teljesítése elősegítése érdekében [Be. 59. § (1) bekezdés i) pont]. Ennek keretében jogosult arra, hogy a saját, valamint az általa segített személy büntetőeljárás jogairól és kötelezségeiről a bíróságtól, az ügyészségtől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon [Be. 60. §].

[52] Az ilyen tartalmú jogi képviselő során az ügyvédnek szintén az a kötelezettsége, hogy az ügyfele érdekeinek elsődlegessége alapján járjon el [Ügyvédi tv. 39. § (3) bekezdés].

[53] A védő kizárására csak valamely törvényben meghatározott, a Be. 43. §-ában felsorolt ok alapján kerülhet sor.

[54] A kizárási okok döntő többsége az eltérő eljárási pozícióból – valamint egyes esetekben az ehhez kapcsolódó hozzátartozói viszonyból – ered, és olyan objektív okon alapul, melynek fennállása eleve összeférhetetlen a védői tevékenységgel, így bármely további feltétel előírása nélkül kizárást eredményez (Kúria Bfv.I.369/2024/6., indokolás [35] bekezdés).

[55] A Be. nem teszi lehetővé azonos személy részéről az eljárási pozíciók halmozódását, így adott személy az adott eljárásban csak egyféle eljárási pozícióban vehet részt {Kúria Bt.II.287/2019/4., Indokolás [64] bekezdés, BH 2022.147. II., BH 2023.27., Indokolás [67] bekezdés}.

[56] A Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja szerint nem lehet védő, aki az ügyben tanúként részt vett, vagy részt vevő – a terhelttől különböző – személy segítőjeként vesz vagy vett részt.

[57] A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 45. § (2) bekezdése szerint a tanú érdekében eljáró ügyvéd ezzel egyidejű védőkénti eljárása volt tilalmazott. A Be. 2018. július 1. napján történt hatályba lépése ezen a törvényi szabályozáson változtatott és erre az esetre a korábbi eljárási törvényhez képest – az egyidejűség követelményének elhagyásával – szigorúbb kizárási okot határozott meg, amely immár kizárja a védői pozíciót abban az esetben is, ha ugyanaz az ügyvéd az adott eljárásban korábban valamely tanú segítőjeként vett részt.

[58] A törvény ez alól csak abban az esetben enged kivételt, ha a tanú utóbb terhelti pozícióba kerül, hiszen ebben a helyzetben nem áll fenn a vélelmezett érdekellentét sem.

[59] A Be. 43. § (1) bekezdés f) pontjához fűzött miniszteri indokolás ezzel kapcsolatban megállapította: „a törvény alapján így kizárást kell eredményezzen, ha a védőt érintő bármely kizárási ok akár a jelenben áll fenn, vagy akár a múltban állt fenn. A kizáró okot jelentő megbízás – így például a tanú érdekében történő eljárás – megszűnésével nyilvánvalóan nem szűnik meg az az érdekellentét, amely a védőként történő fellépést kizárja. A tanú érdekében eljáró ügyvéd esetében a törvény kivételt tesz abban az esetben, ha a tanú utóbb terhelti pozícióba kerül, hiszen ilyen esetben érdekellentétről nem beszélhetünk.”

[60] Az Alkotmánybíróság a 25/2023. (XII. 5.) AB határozatában kimondta, hogy a Be. törvényi megfogalmazásából is következően önmagában az eljárásbeli pozíció, eljárási helyzet, és nem az érdekek alapján kell megítélni a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja szerinti kizárási okot. Rámutatott arra is: közömbös, hogy az érintett ügyvéd a tanú érdekében eljárva végzett-e bármilyen eljárási cselekményt. „Jelentősége annak van, hogy meghatalmazással rendelkezett, s az őt megillető eljárási jogokkal rendelkezhetett. Minden más megfontolás azt jelentené, hogy érdemben vizsgálni kellene a meghatalmazó és a meghatalmazott közötti viszony mibenlétét, tartalmát, ami pedig kívülső beavatkozás, intervenció lenne az ilyen kapcsolat belső mibenlétére, illetve bensőséges mivoltára” {Indokolás [65]-[66] bekezdés}.

[61] Jelen ügyben jogi képviselői ügyvéd több eljárási pozíciót töltött be: 2017. október 17. napjától tanú tanú érdekében eljáró ügyvéd, majd 2017. október 25. napjától az I. rendű terhelt meghatalmazott védője is volt. A meghatalmazások időpontjai a korábbi Be. hatálya alattiak, amikor az eljárási törvény – a korábban kifejtettek szerint – a védő kizárását az egyidejűség követelményéhez kötötte, tehát az I. rendű terhelt védőjével szemben a korábbi Be. 45. § (2) bekezdése szerinti, majd (2018. július 1. napjától) a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja szerinti kizárási ok fennállt. E körben – szemben a másodfokú ítélet [18] bekezdésében kifejtettekkel – nincs jelentősége annak, hogy jogi képviselői ügyvéd nem vett részt tanú tanú kihallgatásán, illetve a tanú időközben más ügyvédnek is meghatalmazást

adott a segítőjekénti eljárásra és ő vett részt a tanú kihallgatásán. Jelentősége ugyanis annak van, hogy az érintett védő meghatalmazással, ezáltal az őt megillető eljárási jogosultságokkal rendelkezett.

[62] Amennyiben pedig a tárgyaláson a terhelt védelmében kizárt védő jár el, azt úgy kell tekinteni, mintha egyáltalán nem lett volna jelen védő, így az – kötelező védelem esetén – feltétlen hatályon kívül helyezési ok (EBH 2017.B.12.II.).

[63] Tekintettel arra, hogy terhelt I. rendű terhelt védelmében a tárgyaláson (több határnapon) kizárt védő volt jelen, a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés, egyúttal a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt felülvizsgálati ok megvalósult.

[64] 4. Az I. rendű terhelt jogi képviselő védő kizárását megalapozó további okként jelölte meg, hogy a védő a büntetőeljárás során az cég meghatalmazása alapján is jogi képviselőként járt el.

[65] A Jszt. 9. § (1) bekezdése az cég ügyvezetője által adott meghatalmazás időpontjában úgy rendelkezett, hogy ha a büntetőeljárás során a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának lehet helye, a jogi személy érdekében – annak képviselőjeként – meghatalmazás vagy kirendelés alapján ügyvéd jár el. E § (3) bekezdése kimondta azt is, hogy a terhelt védője nem lehet a jogi személy (1) bekezdés szerinti képviselője.

[66] A 2018. július 1. napján módosult Jszt. 9. § (4) bekezdése szintén kimondja, hogy a terhelt, a terhelt hozzátartozója, illetve védője a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd részére meghatalmazást nem adhat. A terhelt védője nem lehet a jogi személy érdekében eljáró ügyvéd.

[67] A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló törvény rendelkezéseire figyelemmel, a büntetőeljárásban különbséget kell tenni a jogi képviselő érdekében eljáró ügyvéd és a jogi személy törvényes képviselője által meghatalmazott képviselő között. A jogi személy érdekében eljáró ügyvéd a büntetőeljárási törvény védői pozíciójához hasonló eljárási feladatot lát el, jogainak köre ehhez igazodik, és ezen feladatainak a jogi személy érdekében történő ellátásának biztosítása érdekében határozza meg a 2001. évi CIV. törvény 9. § (4) bekezdése a meghatalmazással kapcsolatos korlátozásokat. Ettől eltérő a jogi személy törvényes képviselője által meghatalmazott képviselő eljárási pozíciója, ebben az esetben lényegében magának a büntetőeljárási törvény szabályozott terhelti pozícióhoz hasonló eljárási helyzetben lévő jogi személynek a joggyakorlása nyilvánul meg (BH 2022.290.).

[68] Az iratokból kitűnik, hogy cég ügyvezetője arra adott meghatalmazást jogi képviselő ügyvédnek, hogy a gazdasági társaságot a rendőrség, más hatóság és közjegyző előtt az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény szerinti jogkörrel – rendes és rendkívüli perorvoslatra is kiterjedő hatállyal – képviselje.

[69] E meghatalmazás alapján jogi képviselő ügyvéd az cég jogi személy törvényes képviselője által meghatalmazott képviselője volt és nem minősült a jogi személy érdekében eljáró ügyvédnek. Ez utóbbi tevékenység ellátására a nyomozó hatóság jogi képviselőt rendelte ki.

[70] Ebből következően a felülvizsgálati indítvány a Jszt. 9. § (4) bekezdése szerinti kizárási ok fennállására hivatkozó részében alaptalan.

[71] 5. A Kúria megállapította, hogy az eljárás során terhelt I. rendű terhelt jelenléti joga is sérült.

[72] A Be. 428. § (1) bekezdésének előírása szerint a vádlott jelenléte a tárgyaláson akkor kötelező, ha

- a) a tárgyaláson való jelenlét jogáról a 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le,
- b) a bíróság kötelezi a tárgyaláson való jelenlétre.

[73] A vádlott a Be. 430. § (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt feltételek együttes fennállása esetén a tárgyaláson való jelenlét jogáról a vádemelés után bármikor lemondhat, amennyiben védővel rendelkezik és a védőt megbízza a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával.

[74] A törvény meghatározza a tárgyalásról lemondás alaki követelményeit is. Ennek értelmében a vádlott e nyilatkozatot a bíróság előtt szóban vagy a védője által ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okiratban teheti meg [Be. 430. § (2) bekezdés]. Tartalmi követelmény mindkét esetben az, hogy – a tárgyalási jegyzőkönyvből, illetve a bírósághoz címzett iratból – egyértelműen ki kell tűnnie, hogy a vádlott a nyilatkozatát a Be. 430. § (4)–(7) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények ismeretében tette meg.

[75] E jogkövetkezmények lényege, hogy

- a tárgyalást a továbbiakban a vádlott távollétében is meg kell tartani, továbbá az eljárást is be lehet fejezni,

- a vádlottnak szóló ügyiratokat pedig – a tárgyaláson való jelenlétre kötelező végzés és az idézés kivételével – a kézbesítési megbízott részére kell kézbesíteni [Be. 430. § (4) és (7) bekezdés].

[76] A Be. 136. § (2) bekezdés a) pontja szerint a terhelt érdekében kézbesítési megbízottként kizárólag a védője járhat el. Ebből következően kézbesítési megbízás csak a védőnek adható [Be. 430. § (1) bekezdés b) pont].

[77] A lemondó nyilatkozat, illetve következményei – a már kifejtettek szerint – lényeges garanciális eljárási jogokat és kötelezettségeket érintenek. Ezért, amennyiben a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról nem az ismertetettek szerint, a törvénynek megfelelő módon és formában mondott le (vagyis a lemondás a törvényi feltételeknek nem felelt meg), vagy a törvény szerint a tárgyalásról lemondása hatályát veszti, akkor a vádlott tárgyalásról való távolléte – egyéb, a távolmaradását lehetővé tevő törvényi ok hiányában – a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértést valósít meg.

[78] Jelen ügyben megállapítható, hogy terhelt I. rendű terhelt – a bíróságra 2022. október 21. napján érkezett – a tárgyaláson való jelenlétről lemondó nyilatkozatában a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával meghatalmazott védői közül jogi képviselőt bízta meg, aki – a korábban kifejtettek szerint – a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja szerinti kizárási okkal érintett, így védőként nem járhatott el, kézbesítési megbízotti feladatok ellátását sem vállalhatta.

[79] Az I. rendű terhelt és jogi képviselő ügyvéd között a megbízási szerződés tehát érvényesen nem jött létre, így a tárgyaláson való jelenlétről lemondásnak a Be. 430. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei sem teljesültek.

[80] Nem vitás, hogy az I. rendű terhelt idézésére nem került sor és a további tárgyalási határnapokon idézés nélkül sem jelent meg. Ez utóbbinak azért van jelentősége, mert amennyiben a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról szabálytalanul mondott le, de ténylegesen a folytatólagos tárgyaláson – akár idézés nélkül is – részt vesz, eljárási szabálysértés nem valósul meg, mivel ekkor a vádlott a személyes jelenlét, az észrevételezés és a kérdések feltevésének jogát közvetlenül gyakorolni képes {Kúria Bfv.I.575/2023/16., indokolás [89]-[90] bekezdés}.

[81] Mindemelllett az I. rendű terhelt távolmaradása okán a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést érdemlő eljárási szabálysértés megállapítására csak akkor kerülhet sor, ha a jelenléte egyébként kötelező volt.

[82] A Be. 429. § (1) bekezdése alapján, ha az eljárás több vádlott ellen folyik, a vádlott távollétében megtartható a tárgyalásnak az a része, amely őt nem érinti. Ekkor a meg nem jelent vádlott védőjének távollétében a tárgyalásnak ez a része akkor is megtartható, ha a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező.

[83] A tárgyalási jegyzőkönyvek alapján egyértelmű, hogy az adott tárgyalási hatánapokon az I. rendű terheltet is érintő bizonyítás folyt (2022. január 15. és 17. napján tanúkihallgatások, 2022. december 12. napján az igazságügyi szakértő meghallgatása, majd 2023. február 21. és 28. napján iratismertetés és perbeszéd), így azok a Be. 429. § (1) bekezdésének alkalmazásával sem lettek volna megtarthatók az I. rendű terhelt távollétében, azokon az I. rendű terhelt jelenléte kötelező volt. Ebből következően a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés, egyúttal a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok emiatt is megvalósult.

[84] 6. Mivel ez a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését vonja maga után, a felülvizsgálati indítványban állított anyagi jogszabálysértés jelen rendkívüli jogorvoslati eljárásban nem vizsgálható.

[85] **IV.** 1. Mindezekre tekintettel a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben – a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[86] A Kúria a Be. 663. § (3) bekezdése szerinti utasításként írja elő, hogy a Gyulai Törvényszék az I. rendű terhelt tekintetében a megismételt eljárást a Be. rendelkezései szerint a Kúria határozatában a védő kizárására és az I. rendű terhelt jelenlétére vonatkozóan kifejtettek figyelembevételével, az eljárási szabályok maradéktalan betartásával, soron kívül folytassa le.

[87] 2. A Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése szerint a bűnügyi költséget, a pénzbüntetést és a vagyonelkobzást a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha rendkívüli jogorvoslat folytán a jogerős ügydöntő határozatot a bíróság hatályon kívül helyezte, és megismételt eljárást kell lefolytatni. A Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja pedig előírja, hogy a visszatérítést felülvizsgálat esetén a Kúria rendeli el. Ennek megfelelően a Kúria elrendelte az I. rendű terhelt részére az általa eddig esetlegesen megfizetett összegek mindenkori törvényes kamatával történő visszatérítését.

[88] 3. A Kúria a Be. 663. § (5) bekezdése alapján megvizsgálta, hogy a fogva lévő – a megtámadott és jelen határozattal hatályon kívül helyezett ítélettel kiszabott szabadságvesztés büntetését töltő – I. rendű terhelt esetében a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés alkalmazása indokolt-e. A Legfőbb Ügyészség az I. rendű terhelt letartóztatását indítványozta, melynek törvényi okaként a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontját jelölte meg azzal, hogy az I. rendű terhelt ismételt elérhetetlenné válása a megismételt eljárásban kockázatot jelent.

[89] Nem kétséges, hogy az I. rendű terhelt vonatkozásában a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés Be. 276. § (1) bekezdés a) pontja szerinti általános feltétele fennáll, hiszen vele szemben a Békés Megyei Főügyészség B.B.232/2017/179. számú vádirata alapján továbbra is szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények miatt van folyamatban eljárás. Ugyanakkor a Kúria az I. rendű terhelttel szemben a Be. 276. § (1) bekezdés b) pontjában írt további általános, mérlegelést igénylő feltételt – miszerint a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés szükséges a céljának eléréséhez, és az elérni kívánt cél más módon nem biztosítható – nem látta megállapíthatónak.

[90] A Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés rendelhető el a terhelt jelenlétének biztosítása érdekében, ha megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárásban elérhetlenné válna, így különösen megszökne, elrejtőzne.

[91] Az elérhetlenné válás veszélyének megállapításakor a vád tárgyává tett bűncselekmény törvényi fenyegetettsége alapvető jelentőséggel bír, a bűnösség megállapítása esetén várható szabadságvesztés tartama, az azzal járó hátrány kétségtől olyan körülmény, ami a terhelt döntéseire – személyi körülményeitől függően eltérő súllyal – hatással van.

[92] A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában való döntés során önmagában a bűncselekmény tárgyi súlya azonban nem lehet hivatkozási alap, ez ugyanis csak a konkrét ügy speciális jellemzőjével együtt jut szerephez. Következtes a bírói gyakorlat abban is, hogy a bűncselekmény büntetési tétele mellett más konkrét, egyedi – személyi és tárgyi, az adott vádlottra, illetve a konkrét cselekményekre vonatkozó – körülmények alapos és mélyreható vizsgálata is szükséges a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában foglalt különös ok meglétének megállapításához.

[93] Nem vitás, hogy az I. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények büntetési tételében is kifejeződő tárgyi súlya és a kiszabható halmazati büntetés mértéke jelentősnek mondható. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy – szemben az indítvány érvelésével – az I. rendű terhelt élettársi kapcsolata továbbra is fennáll, kiskorú gyermeke van, így családi kötődései szorosabbnak tekinthetők.

[94] Az iratok alapján rögzíthető, hogy az I. rendű terhelt a 2021. április 23. napján történt vádemelést megelőzően 2017. október 25. napjától 2018. április 24. napjáig volt előzetes letartóztatásban, majd 2018. július 18. napjáig állt bűnügyi felügyelet hatálya alatt. Az elsőfokú bíróság 2022. október 13. napján az I. rendű terhelt letartóztatását a 2.B.93/2021/117. számú végzésével elrendelte, azonban a határozatot a Szegedi Ítéltábla a 2022. december 5. napján meghozott Bpkf.I.649/2022/66. számú végzésével megváltoztatta, az I. rendű terhelt letartóztatását megszüntette és azonnali szabadlábra helyezését rendelte el.

[95] Indokolásában kifejtette, hogy az I. rendű terhelttel szemben a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában foglalt különös ok nem állapítható meg, hiszen a személyi körülményeiben nem történt változás, a tárgyalási hatánapokról való távolmaradásának okát, betegségeit igazolta, ehhez képest a vele szemben az elfogatóparancs kibocsátásának törvényessége kérdésében az iratok alapján nem lehetett állást foglalni. Emellett nem látta fennállni a Be. 276. § (2) bekezdés b) pont bb) alpontjában foglalt okot sem.

[96] A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy az I. rendű terhelt az elsőfokú eljárásban nem vált elérhetlenné, és olyan új tény, körülmény nem merült fel, mely ilyen következtetésre adna alapot. Ezért az I. rendű terhelttel szemben személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelésére nem látott indokot.

[97] **A határozat elvi tartalma**

Feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés valósul meg, ha a terhelt védelmét a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja szerint kizárt védő látja el. A kizárási okkal érintett védő részére adott kézbesítési megbízás érvényesen nem jön létre, így a tárgyaláson való jelenlétről lemondásnak a Be. 430. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei sem teljesültek. Amennyiben a terhelt a tárgyaláson nem jelenik meg és a tárgyalás a Be. 429. § (1) bekezdésének alkalmazásával sem lett volna megtartható, a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés, egyúttal a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok emiatt is megvalósul.

V. A Kúria végzése elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. május 13.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró